

MARRIAGE, DIVORCE IN THE MARRIAGE PROCESS AND CHILD PSYCHOLOGY IN THE CASE OF MIDDLE-AGED CHILDREN

Anvarjonova Dilafruz Sodiqjonovna¹

Fergana Polytechnic Institute

KEYWORDS

family,
bola,
life,
foundation,
pedagogical aspect

ABSTRACT

This article provides a theoretical analysis of the views of thinkers on preparing young people for family life, the conditions for preparing young people for independent living in the family, as well as the issue of child psychology in the situation of middle-aged children.

2181-2675/© 2022 in XALQARO TADQIQOT LLC.

DOI: 10.5281/zenodo.6525450

This is an open access article under the Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.ru>)

¹ Faculty of Mechanical Engineering, Fergana Polytechnic Institute, Fergana, UZB

TURMUSH QURISH, IKKI YOSHNING TURMUSH QURISH JARAYONIDAGI AJRIM VA O'RTADA TUG'ILGAN FARZANLARNING AHVOLIDA BOLALARNING PSIXALOGIYASI

KALIT SO'ZLAR:

oila,
bola,
turmush,
poydevor,
pedagogik aspektl

ANNOTATSIYA

Ushbu maqola mutafakkirlarning yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash borasidagi qarashlari, oilada yoshlarni mustaqil hayotga tayyorlash sartilari nazariy jihatdan tahlil qilingan, shuningdek o'rtada tug'ilgan farzanalarning ahvolidagi bolalarning psixalogiyasi masalasi bo'yicha so'z yuritilgan.

KIRISH.

Oila – avlodlar davomiyligi urf odatlar va an'analarni qolaversa, xalqimiz ma'naviy merosining avlodlardan avlodga o'tishini ta'minlovchi vositadir. Oila mustahkamligi jamiyat taraqqiyoti garovi hisoblanadi. Har qanday xalq milliy an'analar tarkibida yoshlarni turmushga qurishga tayyorlash masalalariga alohida etibor qaratish kerak chunki yoshlarni hayotga tayyorlash masalasining pedagogik aspektlari mustaqillikning ilk yillaridanoq tadqiqotchilarning diqqatini tortib keldi.

ASOSIY QISM.

Oila deb atalmish muqaddas makon, «oila qasri»ning mustahkamligi shu qasrning poydevori bo'lmish nikoh oldi omillari xususiyatlariga, ularning qay darajada to'g'ri va mustahkam qo'yilishiga bog'liq. Oila vaqti kelganida o'z ortiga yolg'onlarni yashirishi, vaqti kelganida puch va'dalardan panoh topishi, kezi kelganida darz ketgan ishonchga ham suyanib, oyoqqa turishi mumkin. Inqiroz arafasida turgan oilani soxta orzular ham yana hayotga qaytarishi mumkin. Nima bo'lganda ham, er sifatida, ota sifatida oilani osonlik bilan qo'ldan boy berilishiga qarab turmaslik kerak. Oila baxtiyorligi, farzandlar baxti uchun kurashish lozim! Agar shu poydevor yetuk, mustahkam bo'lsa, uning ustida qurilgan imorat ham ko'rkam, yorug', unda istiqomat qiluvchilarga qulaylik, xotirjamlik, tinchlik, huzur-halovat bag'ishlaydigan bo'ladi. Aynan o'sha buzilgan poydevorlardan biri bu ajrashishdir.

Ajralishdagi bolalar psixologiyasi, ota-onalar o'g'li yoki qizi oldidagi mas'uliyatini tushinishlari kerak, bu munosabatlardagi tanaffusga qaramay, ular bilan qoladi. Farzandingizga cheklov, maksimal xushmuomalalik va e'tibor - bu ikkala ota-onaning xatti-harakatlarida bo'lishi kerak bo'lgan zaruriy "to'plam". Oilada omad va totuvlik, FamilySpacening aziz o'quvchilari! Ba'zi tadqiqotchilarning ta'kidlashicha, ajralish stress darajasi nuqtai nazaridan birinchi o'rinda turadi va yaqinlarini yo'qotishdan o'tib ketadi. Ajralishdan omon qolganlar, agar bu mutlaq haqiqat bo'lmasa, unda bu unga juda o'xshashligini bilishadi. Farzandli oilada ajralish ancha og'ir sinov, chunki vayronagarchilikka yuz tutish, "xotirjam va qaysar" bo'lish zarurati qo'shiladi. Ammo, hatto ajralish tugashi bilan ham, mashaqqatli tarbiya ishlari boshlanadi. Eng katta qiyinchilik - bu

bolaning kim bilan yashashidan qat'i nazar, yangi turmush sharoitlariga moslashishga yordam berishdir. Bola hayotining ajralmas qismi "ona va dada" qanday parchalanishi mumkinligini tushunolmaydi. Shu bilan birga, bola uchun ota-onaning ajralishi natijasida yuzaga kelgan og'ir tajribalar ota-onalarning e'tiboridan chetda qolmoqda. Aslida, ajrashgan har bir kattalar, qaysi ota-ona bilan qolishidan qat'i nazar, bolaga har tomonlama yordam berishi kerak. Ajralishdan keyin bola qanday salbiy oqibatlariga olib kelishi mumkin? Va ularning oldini olish yoki chaqaloqning ruhiyatiga halokatli ta'sirini kamaytirish mumkinmi? Bolalar bilan ajralish nima qiladi? Bolani ota-onasining ajrashishiga qanday tayyorlash kerak, shunda uning ruhiyatida iloji boricha kamroq salbiy his-tuyg'ular paydo bo'ladi? Bu savollarga javob berish uchun dastlab ota-onalari ajralganda bolalar qanday muammolar va tashvishlarni boshdan kechirishlarini tushunish juda muhimdir. Birinchidan, dunyoqarashida sezilarli o'zgarishlar mavjud. Bolalar kattalar uchun maqbul bo'lgan munosabatlar shakllariga yomon tayyorgarlik ko'rishadi.

Yuqorida faqat bolaning o'zi uchun paydo bo'lgan psixika uchun eng xavfli tushuntirishlar keltirilgan. Ammo bu asosiy psixologik travmalar odatiy ruhiy reaksiyalar bilan kuchayadi: qayg'u, qayg'u, g'azab, norozilik. Maxsus psixologik yordam bo'lmasa, bola hayoti davomida odamlar bilan munosabatlariga ta'sir qiladigan eng kutilmagan psixologik komplekslarni rivojlanishi mumkin. Bundan tashqari, yuzaga keladigan haddan tashqari stressning fiziologik oqibatlari xavflidir. Chaqaloq uyqu rejimini buzgan bo'lishi mumkin va dahshatli tushlar uni ta'qib qilishi mumkin. Uyg'onish paytida ko'pincha diqqatni chalg'itish, ajralish, letargiya va isitma kuzatiladi. Bunday paytlarda bolaga psixologik yordam shunchaki zarur. Psixologik o'zaro ta'sir printsipi Ota-onalarning o'zlari esa, birinchi navbatda, bunday yordamni ko'rsatishi kerak. Bunday vaziyatda eng xavfli psixologik ta'sir barqaror aybdorlik hissini shakllantirishdir. Albatta, kattalar uchun ular hissiy jihatdan juda og'ir bo'lishi mumkin. Biroq, agar ota-onalar haqiqatan ham farzandiga yordam berish haqida qayg'ursa, ajralishning salbiy oqibatlarini bartaraf etishning eng yaxshi usuli yo'q. Agar hammani birlashtirishning iloji bo'lmasa, ikkala ota-ona ham ba'zan bola bilan ajralish va nima uchun bu sodir bo'lganligi haqida alohida gaplashishlari tavsiya etiladi. Bunday psixologik va kommunikativ o'zaro ta'sir, muntazam muloqot va o'z his-tuyg'ularini og'zaki ifodalash bolalarga ham, kattalarga ham ularni ichkaridan kemiruvchi ichki salbiy energiyani chiqarishga yordam beradi. Bunday muloqot va vaziyatni ifodalashsiz bolaning psixikasi bilan nima sodir bo'ladi? Bola o'zi uchun ma'lum bir tushuntirishlar majmuasini yaratadi, uni oqilona qurish mumkin emas.

Bu, ayniqsa, ulardan biri o'smirlik yoshiga etganida va sodir bo'layotgan voqealarning mohiyatini umumiy ma'noda tushunganida sodir bo'ladi. U aka yoki singlisiga hech qanday dahshatli narsa yuz bermasligini oqilona tushuntirishi mumkin. Bundan tashqari, bunday muloqot yo'qotish va aybdorlik hislarining pasayishiga olib keladi. Boshqa tomondan, agar ajralish paytida bolalar ajralgan bo'lsa, vaziyat juda og'irlashishi mumkin. Keyin bu ikki tomonlama yo'qotishga aylanadi va bunday qarorni qabul qilgan va qo'ygan kattalar haqiqiy dushmanga aylanishi mumkin. Ikki farzanddan ajralish, ular ajralganda, eng shikastli psixologik tajribalardan biridir. Bu travma, ayniqsa, yosh aka-uka yoki opa-singillarning

ruhiyati uchun xavflidir. Bunday qiyin vaziyatlarni qanday hal qilish kerak? Bu erda eng muhimi, bolalarning imkon qadar tez-tez va to'sqinliksiz uchrashishlarini ta'minlashdir.

XULOSA.

Shunday bo'ladiki, vaziyatni hech qanday tarzda nazorat qilib bo'lmaydi. Bunday sharoitda qarama-qarshilikdagi turmush o'rtoqlarning uchrashuvlari bolalar ishtirokida o'tkazilmasligiga ishonch hosil qilish tavsiya etiladi. Yuqori ovozli suhbat yoki tikanlar va haqoratlar bilan to'ldirilgan suhbat bolaga o'chmas salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Bolaga qarshi har qanday da'volarni bildirish. Ko'pincha, ajralish haqida bilish va uning jarayonini kuzatish, bolalar odatdagidan ko'ra yomonroq harakat qilishni boshlaydilar, hatto zararli harakatlar yoki bayonotlar ham mumkin. Va endi kattalar bolani buzadi. Bola o'zini qanday tutishidan qat'i nazar, salbiy his-tuyg'ularning paydo bo'lishiga yoki unga qarshi da'volarga yo'l qo'ymaslik juda tavsiya etiladi. O'zlarining dekadent his-tuyg'ularini ochiqchasiga ochib berish. Ajralish paytida ota-onalarning har biri ham eng yaxshi psixologik holatda emasligi hammaga ma'lum.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Inomova K.M. «Oilada bolalarning ma'naviy-axloqiy tarbiyasi» –Toshkent: Fan, 1999.
2. Musurmonova O. «Oila ma'naviyat-milliy g'urur». – Toshkent: O'qituvchi. 1999.
3. Xolmatova M. “Oilaviy munosabatlar madaniyati va sog'lom avlod tarbiyasi” Toshkent. 2000 y
4. Mirqosimov M. Maktabni boshqarishning nazariy va pedagogik asoslari. T.: 1996 y.
5. Popov G.X. O'quvchining shaxsiy ishini tashkil etish. T.: “O'qituvchi”, 1992.